

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

Development of the Parents' Participation in Educational Application

of Ban Khok Mai Lom School under the Office of Sakon Nakhon

Primary Educational Service Area 3

อารมณี คำเกาะ*

รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ**

ดร.ปาริชาติ ไนตสุภา***

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนา ผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยจำนวน 82 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้มพบว่า สภาพปัจจุบันของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้มได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้มพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนยังมองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย และโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ การประสานงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้มพบว่า แนวทางในการพัฒนามี 2 แนวทาง คือ 1) การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ในโรงเรียนตัวอย่าง 2) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง

3. ผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้มจากการดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้มพบว่า 1) การศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่าง 2) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง 2) ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้าน 3) ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับเด็กที่โรงเรียน 4) ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

สนับสนุนโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงหันมาให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนโดยการให้ความสนใจกับนักเรียนในการเรียนการสอน การสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน จากผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาดังกล่าว สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ABSTRACT

This study was intended to investigate the conditions, problems and effects toward the development of the parents'/guardians' participation on educational management at Ban Khok Mai Lom School under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 3. The two-spiral Participatory Action Research (PAR) included 4 stages: planning, action, observation and reflection. The target group consisted of 82 participants. Data were collected by a form of interview, a form of observation and a questionnaire developed by the researcher. Statistics used to analyze data were percentage, mean and standard deviation.

The findings of this study were as follows:

1. The current conditions of the development of the parents'/guardians' participation on educational management at Ban Khok Mai Lom School indicated that the participation of the parents/guardians in educational management was at the low level. Regarding the problems of the development in educational management at Ban Khok Mai Lom School, it was found that the parents/guardians realized the importance of participating in educational management at the low level. The problem faced was a lack of public relations regarding the coordination on educational management of the parents/guardians.

2. The guidelines for improving the participation of the parents/guardians in educational management at Ban Khok Mai Lom School included: 1) a study tour of a model school, 2) a training session for the parents/guardians to obtain a better understanding.

3. The effects of the development on educational management at Ban Khok Mai Lom School revealed that the study tour of a model school and the training session made the parents/guardians gain better knowledge and understanding of the development and participation in educational management in all four aspects including: the training session to educate the parents/guardians, the parents/guardians to participate in enhancing the children's experiences at home, the parents'/guardians' participation to promote the children's experiences at school and the school support toward the parents'/guardians' participation. The activities mentioned affected the awareness in educational management among the parents/guardians observed by their paying attention to their children's undesirable behaviors along with the monitoring activities both at home and at school. From the effects of the development of the parents'/guardians' participation, all those concerned were satisfied with the outcomes that led to the school's efficient operation. As a result, the students could develop their full competency.

Keyword : Development parents/guardians Participation Education.

ภูมิหลัง

การศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในสังคมโลกที่มีการติดต่อการสื่อสารกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการแข่งขันโดยเสรีที่พลเมืองมีคุณภาพมากขึ้น ก็จะมีขีดความสามารถในการพัฒนา ดังนั้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นความจำเป็นพื้นฐานสากลทั่วไปสำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นอย่างมากในการที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ดีขึ้น จะต้องมีการปรับปรุงแนวทางการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ในยุคโลกาภิวัตน์ในช่วงปี พ.ศ. 2538 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดเพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขและประเทศชาติสามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างทัดเทียมอารยะประเทศ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้มากขึ้นโดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 4 ด้านคือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนและการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 1-2)

การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนไม่อาจละเลยได้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาอีตหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 24 กำหนดให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จากบทบัญญัติดังกล่าวนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาทำให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้การศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งที่ผ่านมาจนถึงแม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนัก และหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้ว เกือบจะกล่าวได้ว่ามีน้อยมาก ในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้เท่าที่ควร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 หน้า 4)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นข้าราชการครู สายปฏิบัติการสอนโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีอะไรบ้าง

3. ผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. ได้แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของผู้ปกครองของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis and Mc Taggart, 1988, หน้า 11 อ้างถึงในองอาจ นัยพัฒน์, 2551, หน้า 301-303) มีขั้นตอนดำเนินงาน 4 ขั้นตอน โดยจะดำเนินการในวงรอบที่ 1 และหลังจากสะท้อนกลับแล้ว หากยังมีเป้าหมายที่ต้องดำเนินการต่อ ก็จะดำเนินการในวงรอบที่ 2 รายละเอียดแสดงดังในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ 4) การสะท้อนกลับ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น
  - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย
    - 1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
    - 1.1.2 ครู จำนวน 8 คน
  - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
    - 1.2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน
    - 1.2.2 ตัวแทนนักเรียน จำนวน 32 คน
    - 1.2.3 ผู้นิเทศ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม จำนวน 1 คน
    - 1.2.4 วิทยากร คือ ผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภท ดังนี้
  - 1.1 แบบสังเกต
  - 1.2 แบบสัมภาษณ์
  - 1.3 แบบสอบถาม

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิธีรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1.1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 1.2) ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษา 1.3) ประเมินความพึงพอใจในการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 1.4) ประเมินความรู้ก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 1.5) ประเมินการดำเนินงานการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 2.1) ค่าร้อยละ 2.2) ค่าเฉลี่ย 2.3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

จากการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองยังอยู่ในระดับน้อย ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่าหน้าที่สั่งสอนนักเรียน เป็นหน้าที่ของครู อย่างเดียว ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โรงเรียนยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีและต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า แนวทางในการพัฒนามี 3 แนวทาง คือ 1) การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ในโรงเรียนตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นตัวอย่าง และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของ 2) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้ปกครอง เพื่อเพิ่มเติมให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กตลอดจนการดำเนินชีวิตในครอบครัวตามวิถีทางที่ถูกต้องและเหมาะสม 3) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่โรงเรียนพบว่า ผู้ปกครองได้ใส่ใจการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่โรงเรียน โดยสังเกตจากผู้ปกครองได้เข้ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เข้าร่วมประชุมกับคณะครู และร่วมช่วยออกแบบการเรียนรู้ สื่อการสอน และช่วยครูสอน

มากขึ้น 4) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน จากเยี่ยมบ้านนักเรียน ได้พูดคุย สนทนา ชักถามปัญหาต่างๆ ทำให้ครูและผู้ปกครองได้เข้าใจกันมากขึ้น เป็นกันเองขึ้น สังเกตได้จากการบริจาคทรัพย์สิน เงินทอง แรงงาน สิ่งของต่างๆ มากพอสมควร และการรับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

3. ผลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

จากการดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม พบว่า การศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่างและการจัดอบรมทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้าน ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับเด็กที่โรงเรียน ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงหันมาให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนโดยการให้ความสนใจกับนักเรียนในการเรียนการสอน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน การสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ให้การสนับสนุนทรัพย์สิน เงิน แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ จากผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาดังกล่าว สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ส่งผลให้ครูผู้สอนได้ถ่ายทอดความรู้และนักเรียนสามารถได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพของตัวเอง

อภิปรายผล

จากการดำเนินงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในโรงเรียน ปรากฏว่า ได้มีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย คือ ผู้วิจัย ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมการให้ข้อมูลจากโรงเรียนตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนบ้านข้าวแบ่ง ทำให้การวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี ซึ่งนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

1.1 สภาพการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

จากการศึกษาสภาพการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย การได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองน้อย อาจมีสาเหตุจาก ความเป็นอยู่ของผู้ปกครองที่อยู่รอบโรงเรียนเป็นชุมชนที่อยู่ในชนบท ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ฐานะยากจน สภาพเศรษฐกิจใช้ชุมชนไม่ค่อยดี รายได้น้อย ว่างาน ออกไปทำงานต่างจังหวัด เพื่อให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเพียงพอต่อการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค

1.2 ปัญหาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

จากการศึกษาสภาพการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนยังมองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย และปัญหาที่เกิดขึ้นคือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ การประสานงานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า แนวทางในการพัฒนามี 2 แนวทาง คือ 1) การจัดกิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ในโรงเรียนตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 2) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก บทบาทหน้าที่ของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษา เปิดโอกาสสนทนาซักถาม และสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ผลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

จากการดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม พบว่า การศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่างและการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่เด็กที่บ้าน ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับเด็กที่โรงเรียน ด้านการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงหันมาให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการศึกษา ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนโดยการให้ความสนใจกับนักเรียนในการเรียนการสอนการสอดส่องดูแลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนและนอกโรงเรียน จากผลการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาดังกล่าว สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ งาน กิจกรรมการเรียน เพราะงานประชาสัมพันธ์เป็นสื่อกลางที่สร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ความโปร่งใส ความก้าวหน้าของเด็กด้านการเรียน การประชาสัมพันธ์เป็นสื่อกลางที่จะเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษาคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 3 (พ.ศ. 2554 – 2558)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- โรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม. (2554). *แผนกลยุทธ์ระดับสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม ปีการศึกษา 2554*. สกลนคร : โรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม.
- โรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม. (2555). *เอกสารรายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม ปีการศึกษา 2555*. สกลนคร : โรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม.
- โรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม. (2556). *เอกสารรายงานการประเมินตนเองโรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม ปีการศึกษา 2556*. สกลนคร : โรงเรียนบ้านโคกไม้ล้ม.